

KOLOSI

Pol One Towe eite Omo Kolosi ma'e Lese Ausawi

Kolosi Peri Tutawe

Pol Rom lo Kalabus wesi sahe le one towe eite lu taune ma'e omo Kolosi sahe lese ausawi. Pol omo Kolosi sewiye ta'ame. Tu naifa le meni tere'e ta iyape Epafras, omo ape ma'e eimawesawi. Meni ape lu taune ma'e Jisas lo peri au te'e fiyariteye. Serai lu taune tomu ne'ese Jisas ne tote tawesi umasiteye. Nowe me'iye ta se, Juda lo lu tewi tamo omo ape fai su, lowe Kolosi lo lu taune tamo marepi afofo a'i tatai aniteye. Lowe lu taune ma'e apou te'eye, "Etiri werese ni'arawe hire ma'e irosiya ape, fene lowe ne fa au te'e wisereye nine'inamite. Fene Juda lo yo peri werese fa umasite." Serai Pol marepi lowe lo au te'e fareraiyeyei ne leseye. Le apou eiye, "Krais lai marepi hepene he'i a'i lo sitewi a'i ne. Le yo seni wara'i a'i lo sitewi a'i ne."

¹ Iyape ano Pol. Owane Sitewi lai ane lu taune werese ma'e Jisas Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'eyei ne eimawesawi. Owane Sitewi lo marepi a'i se, le ane au te'eyei ne ariariyeye. Timoti, kaiyemo nomo lo, aiwawe a'i notosi one towe eite fene ma'e lese ausawisiya. ² Fene omo Kolosi sahe irosiya ape, fene lu taune aseyaro wara'i a'i, sosu Owane Krais lo yo seni tote umasinamisiya ape, notosi fene ma'e one towe eite lese ausawisiya. Owane Sitewi Tai Pefine

a'i fene werese ma'e ferafereiyei lo sosu marepi momotei fetane a'i fa au irote.

Omo Kolosi lo lu taune Jisas ne wanu tote tawesi umasiteye.

³⁻⁴ Tote tawesiyei fene lo Meni Owane Krai Jisas ne, sosu aiwawe a'i fene lu taune asevaro wara'i a'i ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Notosi Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamisiya. Le Meni Owane Jisas Krai lo Tai Pefine a'i ne. Notosi fene ne mi mi weriyei Owane Sitewi ma'e te'e towerinamisiya. [Ef 1:15-16] ⁵ Piye lo sitewi fene Meni Owane Krai ne tote tawesisiya awere? Sitewi lo ape apou a'i ne. Fene etiri werese Owane Sitewi lo omo hire sahe irosiya ape ninawenamisiya. Aiwawe a'i fene marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi fene ma'e aurowa ape ninawesiyaya. Fene Krai Jisas lo peri pefine a'i wanuwe su, fene le ne tote tawesi umasiteye. Peri pefine ape apou a'i Krai Jisas lo peri heneruwe wisere a'i ne. [Ef 1:13; 1 Pi 1:4] ⁶ Lu tamo Krai lo peri heneruwe wisere a'i fene ma'e au te'e areiyeteye su, fene peri ape wanu tote tawesi umasiteye. Lu taune tamo omo pani werese werese sahe peri heneruwe ape au te'e fiyari areiyesiyaya su, lu taune tomu ne'ese a'i peri ape wanu umasisiyaya. Lowe peri ape wanu umasisiyaya su, marepi hepene lowe lo asevaro wara'i a'i aresaiyesiyaya. Aiwawe a'i fene Krai lo peri heneruwe wisere a'i wanuwe su, sosu Owane Sitewi lo ferafereiyei pefine a'i wanu so'oruwe tepa'asiye su, marepi hepene fene lo asevaro wara'i a'i aresaiyeteye. ⁷ Meni Epafra

lai fene ma'e peri heneruwe wisere a'i au atuatu areiyeteye. Fene peri lo wanuwe su, fene Kraiss ne tote tawesi umasinamiteye. Meni ape Kraiss lo wiyawi meni ne. Notosi fene ma'e aiye ta'ame su, le yaru notosi lo Kraiss lo wiyawi au ta'aneteye. Notosi meni ape marepi wisere erasi a'i tote wawesiyenamisiya. [Kl 4:12; Fm 23] ⁸ Le notosi ma'e apou eiye, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei lo fene ma'e auwe. Serai fene lu taune werese marepi wisere erasi a'i tote wawesiye tiyatinamisiya.

⁹ Serene meni Epafra marepi erasi a'i tote wawesiyeyei fene lo notosi ma'e au te'esai su, notosi mi mi weriyeyei Owane Sitewi ma'e fene ne au te'e towerinamiteye. Notosi Owane Sitewi ma'e apou te'e towerisiya, fene Owane Sitewi lo marepi werese pefine a'i siye so'oruwe teme'eriyerowa. Aiwawe a'i notosi le ma'e apou te'e towerisiya, Owane Sitewi lai marepi wisere a'i lo fene ma'e au atuatu areiyerowa. [Ef 1:16-17] ¹⁰ Fene Owane Sitewi lo marepi werese siye so'oruweye su, fene fara'u Meni Owane Pefine lo yo seni wara'i a'i umasinamirowa. Etiri werese fene irowei ape, le fene ne marepi wisere a'i tote nine'isiya. Mi mi weriyeyei lu taune tamo yo seni wara'i a'i fene lo siyeyei su, lowe Kraiss ma'e aiyerowa. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi werese marepi fene lo sahe erasi pefine a'i henerairowa. ¹¹ Sosu Owane Sitewi lai tote tawesiyeyei fene lo marepi ape ma'e kairefi erasi pefine a'i lo se au kairefiyerowa. Le tote tawesiyeyei fene lo ape au kairefiyeyei su, fene tei kairefiyerowa. Ei, etiri luwaru a'i fene ma'e

henerairowa su, le tote tawesiyei fene lo au ani kairefiyenamitorowa. Fene tote tawesiyei fene lo awera'iyenatirowata. Le fene ma'e marepi momotei fetane a'i aurowa. [Ef 1:19; 3:16] ¹² Sosu fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e au te'e wisereye nine'irowa. Le etiri tomu ne'ese omo hire sahe ta'uwe naneiteye. Serai fene le ne tote tawesi umasinamisiya su, fene werese Owane Sitewi lo nihe se asevaro wara'i a'i henerairowa. Serai fene werese etiri werese ape mo omo hire sahe irosiya ape anrowa. [Ef 1:11,18]

¹³ Tu naifa nomo werese yo seni luwaru a'i lo kairefi unahi iroteye. Ahowa, Owane Sitewi lai nomo werese yo seni luwaru a'i apou ape sahe iroteye ape, hene ani arosaiyewe, sosu le nomo meni eime pefine lo, lo omo pani pefine a'i ma'e heneti. [Lu 22:53; Ef 2:2] ¹⁴ Meni eime pefine lo lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo si eteyewe, au ani sasarisawi. Serai nomo le ne tote tawesi umasiyei su, le yo seni luwaru werese a'i nomo lo au ani pamowe sasarisawirowa. Le a'i lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo tote i'anenatinamirowa. [Ef 1:7]

Jisas Krai lai Meni Owane Tutawe Pefine a'i tene!

¹⁵ Sosu a'i pe lu taune werese werese lai Owane Sitewi pefine a'i siyerowata. Ahowa, Jisas lai Owane Sitewi lo nihari hepene aiwawe a'i ne. Etiri werese werese le unahi ironamisiya. Le meni tutawe pefine a'i ironamitorowa. [2 Ko 4:4; Jo 1:18] ¹⁶ Jisas se Owane Sitewi lai etiri werese kairefi lo se au ta'aneteye. Etiri werese Owane

Sitewi lo omo hire sahe irosiya ape, etiri werese hi awei sato irosiya ape, etiri werese nomo fara'u siyesiya ape, etiri werese nomo siye ta'ame ape, lu owane werese kairefi apou ape irosiya ape, lu owane werese lu taune au noweinoweisiya ape, Meni Owane Krai lai etiri werese werese ape mo au ta'aneteye. Etiri werese ape mo topo lo a'i ne. ¹⁷ Tu naifa weriyei weriyei, etiri werese werese henerai ta'ame su, Meni Owane Krai sato iroteye. Le a'i lai etiri werese lo sitewi a'i ne. Le etiri werese werese ereti lo se au noweinoweinamisiya. [*Jho 1:1; 8:58*] ¹⁸ Lu taune werese le ne tote tawesi umasinamisiya ape, le a'i lai meni tutawe a'i ne. Lu taune werese ape mo lowe Krai lo tahe pa'are ne. Meni ape si tame tutawe norohuwe sineye. Serai Meni Owane Krai lai etiri werese werese lo meni tutawe pefine a'i henerairowa. [*Ef 1:22-23; Ap 26:23; KTH 1:5*] ¹⁹ Owane Sitewi lo marepi se le lai Krai lo marepi hepene papu teme'eriye ironamiteye. [*Kl 2:9*] ²⁰ Sosu Owane Sitewi apou toteye. "Lu taune sosu etiri werese ane ma'e si tame fa aiyere." Sosu lowe marepi momotei fetane a'i ano anirowa. Serai ane fara'u meni eime ano se, lowe ane ma'e henetairowa. Etiri werese omo hire ma'e irosiya ape, etiri werese hi awei sahe irosiya ape, lowe werese ane ma'e fa aiyere. Serai Owane Sitewi lai meni Owane Krai me tape'i sahe temeniyeyei ne eimawesai su, le marepi hepene momotei fetane a'i lu taune werese le mase ironamitorowa. [*Ef 1:10; 2:16*]

²¹ Tu naifa fene werese Owane Sitewi eyeri ma'e iroteye. Fene yo seni luwaru a'i iroteye su,

fene Owane Sitewi ma'e au luwaruweteye. Serai fene marepi fene lo sahe Owane Sitewi ma'e ai marepi totenamiteye. [Ro 5:10; Ef 2:12] ²² Ahowa, Meni Owane Krai me tape'i sahe temeniyeye su, le fene Owane Sitewi ma'e henetai. Le fene Owane Sitewi ma'e henetaiyei su, fene nati wafei pefine a'i lo henerai. Sosu yo seni werese fene lo Owane Sitewi lo nihe se aseyaro wara'i a'i ironamitorowa. [Ef 2:14-16; 5:27] ²³ Serai fene werese Krai lo peri heneruwe wisere a'i fene wanuwe ape ne, tote tawesi umasinamirowa su, tote tawesiyei fene lo fa tei kairefiyere. Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape mo fene ninawesiya ape, fene me'iyeni ma'e owe ape arunatite. Krai lo peri heneruwe wisere a'i ape fene ma'e marepi hepene he'i wisere a'i auwe. Ei, lowe peri heneruwe ape lu taune werese werese ma'e omo werese hi awei sahe au te'e fiyari areiyeteye. Ane Pol, Owane Sitewi lai ane Krai lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyari areiyeyei ne ariariyeye.

Pol Krai lo lu feni werese ne au ta'aneteye.

²⁴ Sosu a'i pe ane fofowei erasi a'i tahe pa'are ano sahe teritesiya su, ane fene ne marepi erasi nine'isiya. Lu taune tomu ne'ese a'i, Krai lo yo umasisiya ape, lowe fofowei erasi a'i teriterowa. Serai lowe tahe pa'are lowe lo sahe fofowei erasi teriterowa su, Meni Krai, sosu lu feni werese lo aiwawe a'i fofowei lowe lo ape teriterowa. Lu tamo ane fofowei erasi aine naye su, ane lowe ma'e marepi luwaru a'i te'erowata. Ahowa, ane Krai lo tahe pa'are aiwawe a'i fofowei erasi a'i ape au teriterowa. Serai ane fofowei erasi

teriteyei su, ane marepi erasi a'i tote nine'irowa. ²⁵ Owane Sitewi lai ane ma'e wiyawi erasi ta fene ne au pati aniyei ne auwe. Serai ane lu taune Krai lo yo umasiteye ape, ane lowe ne wiyawi meni ape apou a'i ne. Serai ane Owane Sitewi lo peri werese lu taune ma'e au te'e fiyari areiyesiya. [Ef 3:2,7-8] ²⁶ Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai marepi pefine a'i lo lu taune werese ma'e fareyareyete. Lu taune werese werese Owane Sitewi lo marepi pefine a'i so'oru ta'ama. Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai marepi pefine a'i lo lu taune asevaro wara'i a'i lo ma'e au atuatu areiyesiya. [Ro 16:25-26; Ef 3:5,9] ²⁷ Serai Owane Sitewi lai apou a'i toteye, "Ane peri pefine wisere a'i ano lu tewi tere'e tomu ne'ese ma'e au atuatu areiyerowa." Peri pefine lo ape apou a'i ne, Owane Jisas Krai le marepi hepene fene lo papu ironamisiya. Sosu le mitaiyei erasi pefine a'i se si tame itorairowa su, nomo le ne ninawenamisiya. ²⁸ Serai nomo lu taune tomu ne'ese ma'e Meni Owane Krai lo peri au te'e fiyari areiyesiya. Nomo Krai lo peri au te'e areiyesiya su, nomo lu taune werese ma'e marepi wisere a'i se au te'e areiyerowa. Sosu aiwawe a'i nomo lowe ma'e yo seni asevaro wara'i a'i au atuaturowa. Lu taune werese a'i Krai ne tote tawesi umasisiya ape mo, nomo lowe Owane Sitewi ma'e lu taune wara'i a'i hene aitairowa. ²⁹ Sosu ane wiyawi ape ta'anesiya su, ane wiyawi ani tohotesiya. Ane marepi orese a'i teritesiya. Ahowa, Meni Owane Krai ane ma'e au kairefiyesiya. Ei, kairefiyeyei lo ape erasi a'i marepi hepene ano papu au pati ani

kairefiyenamisiya. [*Ef 3:7,20; Fl 4:13*]

2

*Nomo Krai*s tote tawesiyei su, *nomo peri wawero ape umasirowata.*

¹ Sosu a'i pe fene peri ano wanu so'oruwere! Ane fene au pati aniyei ne ta'ane tohotesiya. Sosu ane lu taune omo Laodisia irosiya ape, aiwawe a'i au pati anisiya. Sosu aiwawe a'i lu taune tere'e nihari ano siye ta'ame ape, ane lowe ne ani pati aniyei ne tohotesiya. ² Serene ane fene ne apou totesiya, marepi fene lo fa kairefiye uwateyenamite. Lowe lu taune tere'e, Krai's ne tote tawesisiya ape, lowe marepi erasi a'i tote wawesiye nate tiyatinamite. Ane apou totesiya, lowe Owane Sitewi lo marepi werese fa siye so'oruwete. Lowe Owane Sitewi lo yo seni umasiyei su, lowe Owane Sitewi lo marepi werese, tu naifa weriyei fareyareteye ape, siye so'oruwerowa. Owane Sitewi lai marepi werese lo fareyareteye ape, lowe ma'e au atuatu areiy-eye. Marepi fareyareyei pefine a'i lo apou a'i meni owane Krai's. ³ Marepi wisere erasi a'i sosu Owane Sitewi lo marepi werese a'i Krai's papu teme'eriye fareyarenamisiya. [*1 Ko 1:24,30*] ⁴ Ane peri ape mo fene ma'e eiye. Serai lu taune tamo fene ma'e peri piyo'u a'i se au te'e areareyei ne totesiya. Fene peri piyo'u a'i lowe lo ape ne weiyai! Fene peri piyo'u a'i lowe lo ape owe ape wanu umasite. [*Ro 16:18*] ⁵ Nowe pereye eite se ane fene mase aiwawe iro se ta'ame su, ane fene ne marepi orese a'i teritesiya. Ahowa,

Marepi ano fene mase ironamisiya. Ane yo seni asevaro wara'i a'i fene lo wanuwe su, marepi ano wisereye nine'isiya. Ei, fene Krai ne tote tawesisiya su, fene tei kairefi uwateyenamisiya. Serai ane marepi wisereye nine'inamisiya. [1 Ko 5:3]

Fene Meni Owane Krai sahe tei ironamite!

⁶ Fene meni Owane Krai ne tote tawesiye su, fene le sahe weriyei weriyei tei nate tawesi umasinamite! ⁷ Fene Krai ne tote tawesiye su, le tote tawesiyei fene lo Meni Sitewi wiyeme pefine a'i henerai. Apou wou a'i me napi hi awei papu wisiya. Lu tamo Krai lo marepi fene ma'e au te'e atuatuteye su, lowe tote tawesiyei Krai ne fene ma'e auwe. Serai fene tote tawesiyei fene lo tei kairefiyenamite. Sosu fene Owane Sitewi ma'e erasi a'i au te'e wisereye nine'inamite. [Ef 3:17]

⁸ Fene weiyai! Lu taune tomu ne'ese fene ma'e peri fiyaru heneruwe wawero a'i, sosu marepi yahowa'i au te'e areareyei ne totesiya. Lowe ya'ariyei lo marepi tote umasiteye. Sosu aiwawe a'i lowe sepei luwaru a'i, etiri hi awei sato au noweinoweisiya ape, lowe marepi lowe lo tote umasiteye. Peri wawero, sosu marepi yahowa'i, peri sitewi ta'ame ape, lowe Krai lo marepi tote umasi te ta'ame. ⁹ Owane Sitewi lo marepi hepene werese a'i lo Krai papu ironamisiya. Apou wou meni lo hepene ta tahe pa'are lo papu wi teme'eriyesiya. [Jo 1:14,16] ¹⁰ Fene lai Krai papu irosiya. Serai marepi hepene fene lo wisereyeyei erasi pefine a'i henerai tepa'asiye. Lu owane werese a'i le ma'e unahi ironamisiya. Sosu le

kairefityeyei werese apou ape ani ararosiya. Serai le meni tutawe pefine a'i henerai. [Ef 1:21-22]

¹¹ Fene Meni Owane Kraisi mase tei nate tawesi umasisiya su, fene sahe yaru ta tere'e irosiya. Lu tamo tahe fene lo mene'e se tou ta'ame. Ahowa, Meni Kraisi lai fene ma'e yaru tere'e ta auwe. Yaru ape yo seni asevaro wara'i a'i ne. Le yo seni luwaru werese a'i fene lo au ani sasari fiyarisawi. Serai fene lu taune asevaro wara'i a'i Owane Sitewi lo nihe se henerai tepa'asiye. Ei, Meni Kraisi yaru ape fene ma'e au tepa'asiye. [Ro 2:29]

¹² Fene Meni Owane Kraisi ne tote tawesiye. Sosu mo'o meni ta fene sa'i au ani huwe. Sa'i au ani huwei ape lo peri sitewi apou te'esiya. Fene Kraisi aiwawe wou temeniyeye, fisiye yo papu aiwawe wou fuwe. Sosu Owane Sitewi lai Kraisi si tame ta'ane norohuwe sineye su, le kairefi lo se fene aiwawe wou a'i si tame norohuwe sineyei. Serai le meni Kraisi si tame norohuwe sineye su, le nomo werese ma'e kairefi lo au atuatu areiyeye. [Ro 6:4] ¹³ Tu naifa fene yo seni luwaru a'i ironamiteye su, marepi hepene fene lo temeniyeye. Marepi luwaru a'i fene nate tawesinamiteye. Ahowa. Fene meni Kraisi ne tote tawesi umasiye su, Owane Sitewi lai fene marepi hepene he'i a'i au ta'aneye. Sosu le yo seni luwaru werese a'i fene lo tote i'anenamiye. Fene Kraisi mase hepene norohu he'i a'i ironamisiya. [Ef 2:1,4-5] ¹⁴ Nomo yo peri, Moses leseye ape, ato towesinati su, yo peri ape nomo ani araronamiteye, sosu nomo ma'e ai atu tiyatinamiteye. Ahowa, lowe Jisas me tape'i sahe aine tawere temeniyeye su, le yo peri ape yo seni luwaru

nomo lo ne te'esiya ape, au ani po'utesawi. [Ef 2:14-16; 1 Pi 2:24] ¹⁵ Meni Owane Kraiss me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai sepei Satan, sosu sepei luwaru werese a'i lo aine nayewe, hi ani ararowe. Le lu taune werese omo werese sahe apou au atuatuwe. Le lowe werese hi ani ararowe.

Fene ya'ariyei lo yo peri owe ape umasite.

¹⁶ Serai ane ayei lo yo peri ne fene ma'e au te'esiya. Lu tamo ayei lo yo peri fene ma'e au atuatuwei su, fene yo peri ape owe ape umasite. Lu tamo fene ma'e apou te'eyei su, “Fene Owane Sitewi lo marepi umasiyei ne toteyei su, fene sa'i ayei lo yo peri fa umasite. Aiwawe a'i fene ta'uwe hereiyei lo yo peri fa umasite. Yame he'i heneraiyei su, fene yo peri nomo lo fa umasite. Sosu aiwawe a'i fene nowe amou lo yo peri fa umasite.” Ahowa, fene yo peri werese lowe lo owe ape umasite. [Ro 14:1-12] ¹⁷ Tu naifa weriyei etiri eite mo lowe au atuatusiya ape, apou wou aweru awerou yahowa'i ne. Etiri ape mo etiri pefine werese a'i me'iye henerairowa ape, napetu po'utesiya. Etiri he'i a'i eite mo lowe meni Kraiss sahe ironamisiya. [Hi 8:5] ¹⁸ Lu taune tamo lai marepi towafi lowe lo hi ani ararowei ne tote-siya. Ahowa, lowe fene ma'e arearesiya. Lowe Owane Sitewi lo sepei wisere a'i au wisereyesiya. Lowe suwou peri tomu ne'ese siyeteyewe, lu taune ma'e au te'e areareteye. Lowe fene ma'e apou te'eyei su, “Fene suwou peri nomo lo fa umasite.” Ahowa, fene peri lowe lo owe ape wanu tote umasite. Lowe ya'ariyei lo marepi tote

umasinamisiya. Serai lowe iyape towafi lowe lo ei ani arowenamisiya. ¹⁹ Sosu lu ape mo Kraiss ne tote nate tawesi se ta'ame. Kraiss lai Owane tutawe nomo lo ne. Lu taune werese Kraiss ne tote tawesi umasinamisiya ape, lowe Meni Owane Kraiss unahi ironamisiya. Lowe meni Kraiss tei nate tawesisiya su, lowe lu taune tere'e tere'e tiyati au ferafereisiya. Lowe lu taune tere'e au ferafereisiya su, tote tawesiyei lowe lo kairefi a'i ironamisiya. Sosu aiwawe a'i lu taune aseyaro werese a'i ape mo lowe kairefi a'i teisiya. Serai lu taune aseyaro wara'i a'i Owane Sitewi lo marepi umasinamirowa. Sosu lu taune ape mo tomu ne'ese a'i henerairowa. [*Ef 2:21; 4:16*]

²⁰ Yo seni luwaru werese a'i fene lo Kraiss mase fisiye yo papu temeniye po'uteye. Serai fene ya'ariyei lo yo peri yahowa'i unahi tei se ta'ame. Ane peri ta fene ne apou wanuwe. Fene ya'ariyei lo yo seni tote umasisiya. Sosu fene yo peri apou ape lowe lo tote umasinamisiya. Serai ane marepi orese a'i teritesiya. [*Ga 4:3,9; 1 Ti 4:3*] ²¹ Yo peri lowe lo apou te'esiya, "Etiri eite ereti se owe ape aniteye. Etiri eite owe ape peyo'ote. Fene etiri ape ereti se owe ape anite hetesiyere." ²² Yo peri eite mo lowe awei lo etiri noweinoweisiya. Etiri ape mo po'uteyei su, ya'ariyei lo yo peri eite aiwawe a'i po'uterowa. Awei lo lu lai yo peri ape mo lese atuututeye. Ya'ariyei lo yo peri werese ape mo yahowa'i henerairowa. [*Mt 15:9*] ²³ Awei lo yo peri ne, lowe nihari lowe lo wou marepi wisere a'i ne. Lu taune tamo yo peri apou ape umasiyei su, lowe etiri tere'e tere'e ape ne au wisereye nine'iyei. Lowe marepi towafi lowe

lo hi ani araronamisiya. Ahowa, lowe marepi hepene lowe lo ei ani arowesiya. Lowe apou totesiya, nomo tahe pa'are towafi nomo lo au aine luwaruweyei su, Owane Sitewi lai nomo ne tote wisereyeyei. Ahowa, yo peri ape mo, lowe tafa'e yo seni luwaru a'i einamirowata.

3

Nomo Kraisi mase si tame norohuwe sine tepa'asiye.

¹ Sosu a'i pe fene Kraisi ne tote tawesi umasisiya su, fene Kraisi lo temeniyeyei wou a'i irowe. Serai Owane Sitewi lai Kraisi si tame ta'ane norohuwe sineye su, le fene aiwawe wou si tame ta'ane norohuwe sineye. Serai fene etiri werese Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape, siye eti tote umasite. Meni Kraisi Owane Sitewi lo omo sahe ereti ai feni lo ma'e onunamisiya. [Mk 12:36; 16:19; Ef 1:20] ² Fene etiri werese ne Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape tote etire. Etiri ape mo wisere erasi a'i tene! Aiwawe a'i awei lo etiri werese ne fene marepi erasi a'i owe ape totete. [Mt 6:33] ³ Marepi hepene weriyeyei fene lo temeniyeye tepa'asiye. Sosu Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i fene ma'e auwe. Marepi hepene he'i a'i fene lo meni Kraisi papu weriyeyei weriyeyei ironamisiya. ⁴ Meni Kraisi ape le marepi hepene fene lo, lo sitewi ne. Le hi awei ma'e si tame itorairowa su, fene le mase aiwawe a'i Owane Sitewi lo mitaiyeyei erasi sahe amerame a'i ironamitorowa.

⁵ Serai marepi hepene weriyeyei fene lo temeniyeye su, fene etiri yo seni luwaru werese a'i

me'iyeni ma'e atati tote arunatite. Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Yo seni luwaru a'i owe ape irote. Marepi luwaru a'i owe ape totete. Etiri werese a'i owe ape siye wisereyete. Etiri werese ta'uwe aniyei ne owe ape totete. Lu taune yo etiri tomu ne'ese ta'uwe aniyei su, lowe god wawero a'i ma'e au wisereye nine'irowa. [Ro 6:6,11; Ef 4:19] ⁶ Lu taune yo seni luwaru a'i apou ape irowei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e ai marepi erasi a'i toterowa. [Ef 5:3-6] ⁷ Sosu tu naifa fene Kraisi ne tote tawesi ta'ame su, fene ta'u yo seni luwaru a'i apou ape aiwawe a'i iroteye. ⁸ Ahowa, pereye nowe eite se fene yo seni apou ape fu ani arosawite. Ai peri owe ape te'ete. Ai marepi owe ape totete. Lu taune tere'e ma'e owe ape au luwaruwete. Sosu lowe ma'e peri luwaru a'i owe ape te'ete. Fene peri te'eyei su, fene peri kairefi luwaru unou a'i owe ape te'ete. [Ef 4:25-29; 5:4] ⁹ Fene kaiyemo mo fene lo ma'e peri wawero owe ape au te'e tiyatite. Fene marepi hepene weriyei fene lo fu ani arosawi su, etiri luwaru werese a'i fene tu naifa iroteye ape, apou aiwawe a'i peri wawero, fene owe ape te'ete. [Ef 4:22,25] ¹⁰ Fene marepi hepene he'i a'i sahe ironamisiya. Marepi he'i a'i fene lo sahe irosiya ape, etiri werese he'i a'i henerairowa. Owane Sitewi pefine a'i fene ta'aneye ape, fene nihari lo wou a'i aresai heneraisiya. Marepi hepene he'i a'i fene lo lai Owane Sitewi lo marepi pefine a'i fene ma'e au atuatu areiyesiya. [Ef 4:24] ¹¹ Marepi hepene he'i a'i sahe Juda lo lu taune, sosu omo pani Grik lo lu taune, lowe Kraisi ne tote tawesi umasiyei su, lowe werese Owane Sitewi lo nihe

se aiwawe ta'i a'i ne. Lu tewi tahe towafi lowe lo touwei yaru ape, sosu lu tewi tere'e tahe towafi lowe lo touwei yaru ta'ame ape, lowe aiwawe ta'i a'i ne. Lu taune werese peri tere'e te'esiya ape, omo eyeri ma'e fai ape, sosu lu taune omo pani Skitia ma'e fai ape. Lowe you erawe wou a'i ne. Lowe Krai ne tote tawesiyei su, lowe Owane Sitewi lo nihe se aiwawe ta'i a'i ne. Lu taune wiyawi yahowa'i ta'anesiya ape, sosu lu taune wiyawi ma'aru se ta'anesiya ape, lowe aiwawe a'i ne. Ahowa, Meni Owane Krai lai lu taune werese Krai lo peri wanu tote tawesi umasisiya ape, le lowe papu ironamisiya. Ei, Meni Krai le Meni Owane tutawe lowe lo ne. [*Ga 3:28*]

¹² Owane Sitewi lai fene au ariariyeye. Le fene werese lu taune asevaro wara'i a'i au ta'ane iro henerai. Le fene werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai fene yo seni asevaro a'i pei irote. Lu taune tere'e ma'e au ferafereite. Lowe ma'e marepi momotei a'i au irote. Fene marepi fene lo hi ani ararote. Marepi fetane a'i irote. Lu tamo fene ma'e au luwaruwayei su, fene ai marepi erasi a'i owe ape totete. [*1 Pi 2:9*]

¹³ Fene kaiyemo mo fene lo ma'e ai marepi owe ape tote tiyatite. Ahowa, fene lu taune lo yo seni luwaru a'i tote i'ane arosawi tiyatite. Lu tamo fene ma'e au luwaruwayei su, fene yo seni lowe lo tote i'ananamite. Tu naifa fene yo seni luwaru a'i ironamiteye. Meni Owane Pefine a'i lai yo seni luwaru a'i fene lo au ani sasari pamoweye. Serai fene lu taune tere'e lo yo seni luwaru a'i tote i'ananamite. [*Ef 4:2,32*] ¹⁴ Fene yo seni asevaro apou ape ironamite. Ahowa, etiri ta tutawe fene

irote. Fene kaiyemo mo fene lo marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamite. Fene lu taune tere'e ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, fene werese marepi ta'i pefine a'i ironamirowa. [Ro 13:8-10] ¹⁵ Krai lai nomo marepi fetane a'i ausiya. Serai marepi fetane a'i lo ape lai fara'u marepi fene lo au noweinoweinamite. Owane Sitewi lai fene werese marepi fetane a'i irowei ne ei ta'uwerai. Sosu fene Krai sahe tahe pa'are ta'i a'i henerai. Etiri werese ape ne, fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'inamite. [Fl 4:7; 1 Ko 12:27; Ef 4:4] ¹⁶ Sosu aiwawe a'i Meni Krai lo peri werese fene papu erasi pefine a'i fa henerairowa. Fene lu taune tere'e ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e atuatu tiyatiyei su, fene Owane Sitewi lo marepi wisere a'i se tote tawesiyei lowe lo au ani kairefiyete. Fene Owane Sitewi pefine ma'e au te'e wisereye nine'iyeyi su, fene Owane Sitewi lo peri Buk Song, Devit leseteye ape, au te'e wisereye nine'ite. Aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri tere'e se yakowei ahi peri wisere a'i se au te'e wisereye nine'ite. Sosu peri tere'e Owane Sitewi lo marepi pefine a'i au te'e wisereye nine'ite. Fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyeyi su, fene marepi papu au wisereye nine'inamirowa. [Ef 5:19] ¹⁷ Peri werese fene te'esiya ape, wiyawi werese fene ta'anesiya ape, fene etiri ape mo Meni Owane Krai fene lo ne au ironamite. Sosu etiri werese fene irowei ape, fene Jisas lo iyape se Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e au te'e wisereyete. [1 Ko 10:31; Ef 5:20]

Pol naiyaripi awaripi ne au te'esiya.

18 Sosu a'i pe taune meni se ane fene ma'e te'esiya. Fene meni fene lo unahi ironamite. Peri lowe lo fene wanu umasite. Fene Meni Owane Krai ne au nine'iyeyi ne totzeyi su, fene yo seni apou ape irote. [Ef 5:22]

19 Ane lu werese taune se ape mo ma'e peri ta au te'esiya. Fene taune fene lo marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Fene ai marepi lowe ma'e owe ape totenamite. Ahowa, fene lowe ma'e marepi momotei fetane a'i ironamite. [Ef 5:25]

20 Ane eimane werese ma'e peri ta au te'esiya. Etiri werese sahe fene tai mai fene lo lo peri wanu tote umasinamite. Fene peri lowe lo wanu umasiyeyi su, Owane Sitewi fene ne marepi erasi a'i au tote wisereye nine'irowa. [Ef 6:1]

21 Ane tai werese ma'e peri ta au te'esiya. Fene ai peri yahowa'i eimane fene lo se owe ape te'ete. Fene marepi lowe lo tote luwaruweyeyi su, lowe mi mi weriyeyi marepi luwaru orese a'i teritenamitorowa. [Ef 6:4]

Ane wiyawi yahowa'i siye lu Krai ne tote tawesisiya ape ma'e au te'esiya.

22 Ane lu taune wiyawi yahowa'i, ta'anesiya ape, peri ta au te'esiya. Etiri werese sahe fene meni owane fene lo, lo peri wanu umasinamite. Fene hi awei sahe irosiya su, lowe fene au noweinoweirowa. Fene apou owe ape totete. "Meni owane ano ane siyesiya su, serai ane wiyawi lo ta'ane tohotzeyi. Le wiyawi ano siyeyeyi su, le ane ma'e au ei nine'irowa." Ahowa, fene owe ape totere. Meni owane fene lo eyeri ma'e irosiya su, fene aiwawe a'i wiyawi lo ani

tohotenamite. Fene le ma'e owe ape arearete. Piyene awere? Fene Kraisi lo yo seni umasisiya su, fene Meni Owane Pefine a'i iyape lo te'e ani arowete. [Ef 6:5-8] ²³ Sosu aiwawe a'i fene wiyawi werese ta'anesiya ape, fene wiyawi wisere pefine a'i ta'ane tohotete. Sosu apou totere, "Wiyawi ape ane ta'anesiya ape, ane Meni Owane Pefine lo wiyawi ta'anesiya. Ane awei lo meni owane ne wiyawi ta'aneyei wou ta'ame." ²⁴ Fene wiyawi werese fene lo ta'aneyei su, fene marepi apou tote anite tawesite. "Meni Owane Pefine lai fene etiri wisere a'i lu taune ma'e au ariariye naneieye ape aurowa. Fene Meni Owane Kraisi lo wiyawi ta'anesiya." ²⁵ Sosu aiwawe a'i lu taune tamo yo seni luwaru a'i irowei su, Kraisi lai lowe ma'e fofowei erasi itiya'u aurowa. Ei, lu taune tere'e werese yo seni luwaru a'i iroteyei su, Owane Kraisi lai lowe ta'i ta'i a'i fofowei erasi lowe ma'e itiya'u aurowa. Meni Owane Kraisi lai marepi ta'i a'i lo se lu taune werese ma'e au hese ereirowa. Lu hesi yo seni luwaru a'i irowei su, Kraisi lowesi ta'i ta'i a'i ma'e ai marepi toterowa. Ahowa, le meni ta fofowei erasi aurowata. Sosu meni tere'e ta fofowei erasi awera'iyenatirowa. [Ro 2:11]

4

Wiyawi lu owane, fene Kraisi lo yo seni umasite.

¹ Wiyawi lu owane werese ane peri ta au te'esiya. Fene wiyawi yahowa'i lu taune fene lo ma'e marepi wisere a'i tamo au hese erei nonete. Aiwawe a'i fene yo seni farere a'i lowe ma'e irote. Fene apou owe ape tote i'anete. Owane Sitewi

omo hire ma'e irosiya ape, le wiyawi Meni Owane Pefine fene lo ne. [*Ef 6:9*]

Fene Kraisi lo marepi werese umasinamite.

² Ane fene werese ma'e te'esiya. Fene Owane Sitewi ma'e mi mi weriyeyi te'e towerinamite. Fene Owane Sitewi ma'e te'e toweriteyeyi su, Owane Sitewi ne erasi a'i tote etinamite. Fene Owane Sitewi ma'e au te'e toweriteyeyi su, fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'inamite. [*Ef 6:18; Fl 4:6*] ³ Sosu aiwawe a'i fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamite. Fene apou au te'e towerire, "Owane Sitewi, ne Pol sosu Timoti ne au pati feraferere. Serai lowe peri no lu taune ma'e au te'e fiyari areiyerowa. Aiwawe a'i ne lowe ma'e peri fareyareye a'i Kraisi ne au te'eyeyi ne au pati anire. Serai lowe peri pefine a'i lu taune ma'e au te'e fiyari areiyerowa." Ane Owane Sitewi lo peri pefine a'i lu taune ma'e au te'eye su, lu tamo ane kalabus wesi ma'e hene ani fu aroweye. [*Ro 15:30; Ef 6:19*] ⁴ Serai fene ane ne Owane Sitewi ma'e apou au te'e towerire. Ane Owane Sitewi lo peri pefine a'i au te'eyeyi su, ane lu taune ma'e peri pefine ape amerame a'i au te'e areiyerowa.

⁵ Sosu aiwawe a'i fene lu taune tere'e Kraisi lo yo seni umasi ta'ame ape, ponei sahe iroteyeyi su, fene marepi wisere a'i se totote. Fene yo seni luwaru a'i lowe lo apou ape owe ape tote umasite. Fene weriyeyi weriyeyi Kraisi lo yo seni wisere a'i lowe ma'e au atuatu areiyete. Lowe yo seni asevaro fene lo siyeyeyi su, lowe Kraisi ne tote tawesi umasirowa. [*Ef 5:15-16*] ⁶ Fene lu

taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei su, fene marepi wisere a'i se, sosu marepi momotei fetane a'i se au te'e areiyete. Serai lu taune tamo fene ma'e peri ta te'e toweriyei su, fene fara'u peri pefine farere a'i lowe ma'e itiya'u au te'ere. [Ef 4:29; 1 Pi 3:15]

Pol lu hesi, Tikikus sosu Onesimus, omo Kolosi ma'e eimawesawi.

⁷ Ane meni Tikikus fene ma'e eimawesawirowa. Le Krai lo kaiyemo pefine a'i nomo lo ne. Le mi mi weryei Krai lo wiyawi ta'ananamisiya. Sosu le ane aiwawe a'i notosi Meni Owane Pefine lo wiyawi lu ne. Serai le fene ma'e heneraiyei su, le etiri werese ane ma'e henerai ape, fene ma'e au te'e so'oruwerowa. [Ef 6:21] ⁸ Serai ane meni ape fene ma'e eimawesawirowa. Le fene ma'e heneriyei su, le fene ma'e etiri nomo lo ne au te'e so'oruwerowa. Ane le marepi momotei fetane a'i fene ma'e au te'e wisereyeyei ne eimawesawirowa. [Ef 6:22] ⁹ Sosu ane meni tere'e, iyape Onesimus, le mase fene ma'e eimawesawirowa. Meni ape Krai lo yo seni umasinamisiya. Sosu le kaiyemo pefine a'i nomo lo ne. Le Kolosi lo weneri fene lo ne. Lowesi fene ma'e heneriyei su, lowesi fene ma'e etiri werese nomo ma'e henerai ape au te'e so'oruwerowa. [Fm 10-12]

Pol Kolosi lo lu taune ma'e au te'e wisereye nine'isawi.

¹⁰ Sosu a'i pe nomo lu taune ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Meni Aristarkus fene ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Le ane mase kalabus wesi sahe irosiya. Sosu meni

Mak aiwawe a'i fene ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Tu naifa ane le ne fene ma'e peri ta au te'esawi. Le fene ma'e heneriyei su, fene le ma'e eritere. Meni ape Barnabas lo airu feni ne. *[Ap 12:12; 13:13; 15:37-39]* ¹¹ Sosu meni tere'e ta Jisas iyape tere'e Jastus, le fene ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Lu ape mo Jastus, Mak, sosu Aristarkus, lowe Juda lo lu tewi a'i Kraisi lo yo seni tote umasinamisiya. Lowe Owane Sitewi lo marepi toteyei werese ane mase au ta'anesiya. Lowe marepi wisere a'i ane ma'e au feraferei kairefiyesiya.

¹² Sosu a'i pe meni tere'e omo Kolosi ma'e fai ape, iyape Epafras, fene ma'e au te'e wisereye nine'isiya. Le Meni Owane Jisas Kraisi lo wiyawi meni ne. Le mi mi weriyei fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamisiya. Le Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamisiya su, le apou eisiya. "Owane Sitewi lai tote tawesiyei fene lo fa tei kairefiyete." Sosu fene Owane Sitewi lo marepi werese siye so'oruwerowa. *[Kl 1:7; Fm 23]* ¹³ Meni ape lai fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Le fene ma'e wiyawi erasi a'i tohote feraferei ta'ane tohoteteye. Sosu lu taune Kraisi ne tote tawesisiya ape, omo Laodisia, sosu Omo Hierapolis irosiya ape, le lowe ma'e wiyawi erasi a'i au feraferei ta'areteye. ¹⁴ Meni Demas sosu meni Luk, lowesi fene ma'e au te'e wisereye nine'isiya. Luk kaiyemo nomo lo ne. Le lu taune u tahe au ta'ane fara'uweteye. Serai nomo werese le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye. *[2 Ti 4:10-11; Fm 23-24]*

¹⁵ Fene nomo ne lu taune Kraisi ne tote tawe-

sisiya ape, omo Laodisia irosiya ape, au te'e wisereye nine'ire. Aiwawe a'i fene menitani Nimfa ma'e sosu lu taune wesi lo ma'e Kraisi ma'e au te'e wisereye nine'iyeyi ne ta'uweye ape, fene lowe ma'e au te'e wisereye nine'ire. ¹⁶ Sosu fene one towe eite siye te'e tepa'asiyeyi su, fene lu taune omo Laodisia sahe irosiya ape, one towe eite lowe ma'e ausawire. Sosu aiwawe a'i ane one towe tere'e ta Laodisia lo lu taune ma'e leseye. Lowe one towe ape siye te'e tepa'asiyeyi su, lowe fene ma'e ausawiyeyi. Fene one towe eite aniyeyi su, fene one towe ape siye te'e umasinamite. ¹⁷ Sosu fene meni Arkipus ma'e apou te'ere, "Wiyawi ape Meni Owane Pefine lai ne ma'e auwe ape, ne au heteta noweinowei tepa'asite." [Fm 2] ¹⁸ Sosu ane Pol fene ma'e au te'e wisereye nine'isiya. Ane peri ye'ewi eite ereti topo ano se leseye. Ane kalabus wesi sahe irosiya. Serai fene ane ne Owane Sitewi ma'e te'e towerinamite. Owane Sitewi lo marepi wisere fetane a'i fene ma'e mi mi weriyeyi fa ironamite. Peri papera. [1 Ko 16:21]

Owane Sitewi lo Peri Te'e Naneiyei He'i
The New Testament in the Saniyo-Hiyewe Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saniyo-Hiyewe long
Niugini

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saniyo-Hiyewe

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6e446661-7563-5fdd-b0a1-f674b9c2fd56